

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i Språk- och litteraturdidaktik vid Malmö universitet

Fastställd av fakultetsstyrelsen 2019-09-06.

Utbildningen på forskarnivå i Språk- och litteraturdidaktik (SLDI) är en del av området Utbildningsvetenskap vid Malmö universitet. Det centrala inslaget i Utbildningsvetenskap utgörs av undervisning, lärande och kunskapsbildning, där forskningsfrågorna rör lärande och lärandets innehåll. För att skapa kunskap kring detta studeras frågor kring och sambanden mellan; för det första, barn och ungdomars livsvillkor; för det andra, ämnesinnehåll; samt för det tredje, utbildningssystemets organisation och professioner. Forskningsfrågorna beaktas i relation till varandra och till ett samhälle i social, kulturell och ekonomisk förändring och i nära anslutning till utbildningsorganisationer och andra områden i det omgivande samhället.

1. Ämnesbeskrivning

Språk- och litteraturdidaktik är ett utbildningsvetenskapligt forskningsfält som omfattar svenska -, svenska som andraspråk - och engelska med didaktisk inriktning. Frågor om språkutveckling, lärande i medielandskapet, litteratur- och mediereception, språk och ämneslärande samt flerspråkighet är centrala. Viktiga inslag i utbildningen är studier av barns, ungdomars och vuxnas möten med och produktion av texter i olika situationer, muntliga såväl som skriftliga i olika mediala former. Villkoren för språkutveckling studeras i ett vidare perspektiv och inbegriper skolämnen svenska, svenska som andra språk och engelska, och dessas användning i andra skolämnen, i högre utbildning samt i kontexter där lärandet inte är institutionellt inramat.

Forskningen är praxisnära och kännetecknas av en vilja att utveckla ett funktionellt metaspråk för att kunna tala om språkutveckling och om undervisning och lärande – ett språk som ger lärare möjlighet att reflektera över och tillsammans med sina kolleger, elever och elevernas föräldrar diskutera undervisning och lärande i vardagspraktiken. På så sätt bidrar fältet till att forskningsanknyta verksamheten inom såväl skola som lärarutbildning och samtidigt skapa en naturlig länk mellan

dessa båda institutioner.

Språkets roll för lärandet är centralt i skolans alla ämnen. Frågor om socialisation och kulturella förändringar samt användningen av språk, litteratur och kultur i högre utbildning utgör på samma sätt en naturlig del av fältets forskningsperspektiv. Villkoren för språkutveckling och olika former av muntlig och skriftlig textreception i olika medier inom skolans undervisning, högre utbildning och andra miljöer för lärande analyseras utifrån aspekter som rör etnicitet, generation, genus och klass.

2. Utbildningens uppläggning

Utbildning på forskarnivå som leder till doktorsexamen omfattar 4 års heltidsstudier (240 högskolepoäng) medan utbildning på forskarnivå som leder till licentiatexamen omfattar 2 års heltidsstudier (120 högskolepoäng). Studier kan bedrivas på deltid, minst halvtid, och omfattar då maximalt 8 respektive 4 år.

Utbildning med doktorsexamen som mål omfattar en kursdel om 75 hp och en avhandlingsdel om 165 hp. Utbildning med licentiatexamen som mål omfattar en kursdel om 45 hp och en licentiatuppsatsdel om 75 hp. Undervisning ges i form av kurser och seminarier samt handledning i avhandlingsarbetet.

Kursdelen innehåller såväl ämnesspecifika som mera allmänna kurser. För såväl doktorander med doktorsexamen som licentiatexamen som mål fördelas kurserna på en obligatorisk och en valbar del.

För doktorsexamen består den obligatoriska kursdelen av 37,5 hp och den valbara kursdelen av 37,5 hp:

Obligatoriska kurser 37,5 hp

Vetenskapsteori för området utbildningsvetenskap 7,5 hp

Teorikurs 7,5hp

Metodkurs 7,5 hp

Ämnesspecifik introduktionskurs 7,5 hp

Ämnesspecifik fördjupningskurs 7,5 hp

Valbara kurser 37,5 hp

Kursdelen för licentiatexamen består av en obligatorisk kursdel om 30 hp:

Vetenskapsteori för området utbildningsvetenskap 7,5 hp

Teorikurs 7,5hp

Metodkurs 7,5 hp

Ämnesspecifik introduktionskurs 7,5 hp

Valbara kurser 15 hp

Obligatoriska kurser kan efter särskilt godkännande av examinator bytas ut mot kurs vid annat lärosäte. Kurser som inte är obligatoriska väljs i samråd mellan doktorand och huvudhandledare. Samtliga kurser skall vara examinerade före disputation, om inte särskilda omständigheter föreligger.

Vilka kurser den enskilde doktoranden skall genomgå och kunna räkna in i examen anges i den individuella studieplanen. För kurser genomgångna vid andra fakulteter och högskolor avgörs tillgodoräknande och omfattningen av examinator för forskarutbildningen.

Examinator för kursdelen skall vara professors- eller docentkompetent. Prov som ingår i utbildning på forskarnivå skall bedömas med betyget godkänd eller underkänd. Doktoranderna presenterar och diskuterar sina texter kontinuerligt på seminarier. Vid seminarierna krävs regelbundet aktivt deltagande. Doktoranden presenterar därtill sitt avhandlingsarbete på obligatoriska 25%-, 50%-, och 90%-seminarier. För doktorander med licentiatexamen som mål presenteras uppsatsarbetet på ett 25%- och ett 90%-seminarium.

För godkänd examen fordras godkänt betyg på samtliga examinationer som ingår i utbildningen på forskarnivå och på doktorsavhandlingen respektive licentiatuppsatsen.

Utbildningen leder till Filosofie doktorsexamen i Språk- och litteraturdidaktik respektive Filosofie licentiatexamen i Språk- och litteraturdidaktik.

3. Särskild behörighet

Med särskild behörighet avses förkunskaper som, utöver grundläggande behörighet (HF 7, 39§), är helt nödvändiga för att tillgodogöra sig utbildningen (HF 7 kap. 40§).

Särskild behörighet har den som med godkänt resultat ventilerat ett självständigt arbete inom svenska med didaktisk inriktning, svenska, svenska som andraspråk,

engelska, litteraturvetenskap, nordiska språk, utbildningsvetenskap (med en för SLDI relevant inriktning) eller annat relevant ämne om minst 15 hp på avancerad nivå, eller motsvarande kunskaper som av Malmö universitet bedöms vara likvärdiga.

4. Antagning, urval och bedömningsgrunder¹

Grunden för urval bland behöriga sökande är graden av förmåga att tillgodogöra sig utbildningen och nå dess mål. Vid bedömning av behöriga sökandes förmåga att tillgodogöra sig utbildningen tas hänsyn till sökandes självständighet och planering av tidigare arbeten; sökandes tidigare visade förmåga att slutföra arbeten adekvat; sökandes förmåga att kunna formulera undersöknings- och problemområden, både i tidigare arbeten och i forskningsplanen för det planerade avhandlings-/uppsatsarbetet; grad av metodologisk och vetenskaplig mognad i tidigare utförda arbeten, samt i forskningsplanen, och förmåga till kommunikation, både skriftligt och muntligt.

5. Prov som ingår i utbildningen

Kursdel: Utbildningens kurser på forskarnivå examineras muntligt och/eller skriftligt.

Avhandlings-/uppsatsdel: Ämnet för avhandlingen/uppsatsen väljs i samråd med handledarna. Avhandlingen/Uppsatsen skall utformas som ett enhetligt, sammanhängande arbete (monografi) eller som ett antal separata vetenskapliga artiklar och en sammanfattande kappa (sammanläggningsavhandling).

Avhandlingen/Uppsatsen skall demonstrera förmågan att formulera relevanta vetenskapliga problem, att relatera till ett kritiskt bearbetat forskningsläge, att utnyttja relevanta teorier eller perspektiv och att på ett metodiskt övertygande sätt bearbeta källmaterialet. Undersökningen skall presenteras i en väl dokumenterad skrift, av vilken krävs att den är klart disponerad och logiskt framställd.

Om det finns flera författare skall de individuella prestationerna särskiljas genom redovisning i avhandlingens/uppsatsens inledning eller förord.

Avhandlingen/Uppsatsen ska ha funnits tillgänglig minst tre terminsveckor innan disputationen/seminariet äger rum. Avhandlingen/Uppsatsen betygssätts med något

¹ Se vidare Policy för utbildning på forskarnivå vid Malmö högskola (Dnr Mahr 15-2013/156).

av betygen godkänd eller underkänd. Opponent väljs från annat lärosäte och ska om inte särskilda skäl föreligger ha minst docentkompetens. Betyget sätts av en betygsnämnd bestående av för doktorsavhandling tre ledamöter med i normalfallet minst docentkompetens. Högst en ledamot i sådan betygsnämnd får hämtas från Malmö universitet. För licentiatuppsats sätts betyg av betygsnämnd med tre disputerade ledamöter. Minst en ledamot ska hämtas från annat lärosäte. Opponent på licentiatuppsats ska vara disputerad och från annat lärosäte.

Vid betygssättningen ska hänsyn tas till innehållet i avhandlingen och försvaret av avhandlingen. Den som har varit handledare för doktoranden får inte ingå i betygsnämnden. Nämnden ska utse ordförande inom sig. Opponenten har rätt att vara närvarande vid sammanträden med betygsnämnden och delta i överläggningarna men inte i besluten. Detsamma gäller huvudhandledaren. Betygsnämnden är beslutsför när alla ledamöter är närvarande. Som nämndens beslut ska den mening gälla som de flesta enar sig om. Nämnden ska avgöra om beslutet ska motiveras och om reservation ska redovisas

Doktorsexamen: Doktorsexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 240 högskolepoäng och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen samt författat och vid en offentlig disputation försvarat en doktorsavhandling, som godkänts av betygsnämnden. Opponent vid disputation skall om inte särskilda skäl föreligger minst ha docentkompetens.

Licentiatexamen: Licentiatexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 120 högskolepoäng och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen samt författat en licentiatuppsats som granskats vid ett seminarium och godkänts av betygsnämnden. Opponent på licentiatuppsats ska vara disputerad.

Bilaga

Lärandemål i utbildning på forskarnivå Språk- och litteraturdidaktik vid Malmö universitet

Licentiatexamen

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen skall den forskarstuderande

- visa kunskap och förståelse om frågor kring dialektiska relationer mellan människors livsvillkor; utbildningars ämnesinnehåll och kompetensmål; och lärande och dess skilda förutsättningar samt om frågor kring utbildningssystemets professioner och kring relationen mellan utbildningssystem och samhälle i förändring
- visa kunskap och förståelse inom forskningsfältet språk- och litteraturdidaktik inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsfältets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen skall den forskarstuderande

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt samt med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen skall den forskarstuderande

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning.
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och det egna ansvaret för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

För utbildning på forskarnivå i Språk- och litteraturdidaktik gäller specifikt att den forskarstuderande ska visa

- god förtrogenhet med relevant ämneshistoria och ämnesteorier
- förmåga att delta i forskningsfältets kunskapsutveckling
- förmåga att självständigt och kritiskt reflektera över centrala språk-, litteratur- och mediedidaktiska frågor
- förmåga att självständigt förhålla sig till de teorier och metoder som forskningsfältet erbjuder/har erbjudit men även förmåga att analysera gränserna för dem samt
- förmåga att identifiera behov av framtida forskningsprojekt av relevans för forskningsfältet, för undervisning eller för skolutveckling

Doktorsexamen

Kunskap och förståelse

För doktorsexamen ska den forskarstuderande

- visa brett kunnande om och en systematisk förståelse av frågor kring dialektiska relationer mellan människors livsvillkor; utbildningars ämnesinnehåll och kompetensmål; och lärande och dess skilda förutsättningar samt om frågor kring utbildningssystemets professioner och kring relationen mellan utbildningssystem och samhälle i förändring
- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsfältet språk- och litteraturdidaktik med didaktisk inriktning samt djup och aktuell

specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsfältet, och

- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsfältets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen ska den forskarstuderande

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,

- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,

- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,

- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,

- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och

- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen ska doktoranden- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och det egna ansvaret för hur den används.

För utbildning på forskarnivå i Språk- och litteraturdidaktik gäller specifikt att den forskarstuderande ska visa

- god förtrogenhet med relevant ämneshistoria och ämnesteorier

- förmåga att delta i forskningsfältets kunskapsutveckling
- förmåga att självständigt och kritiskt reflektera över centrala språk-, litteratur- och mediedidaktiska frågor
- förmåga att självständigt förhålla sig till de teorier och metoder som forskningsfältet erbjuder/har erbjudit men även förmåga att analysera gränserna för dem samt- förmåga att identifiera behov av framtida forskningsprojekt av relevans för forskningsfältet, för undervisning eller för skolutveckling